

Przykładowe zestawy egzaminacyjne ilustrują stopień złożoności zadań i pytań testowych. Wskazane w zadaniach rozwiązania są rozwiązaniami wyłącznie ramowymi. Rozwiązania – co do zasady – powinny uwzględniać założenia podane w zadaniu, jednak mogą być one przez kandydata dookreślone lub skomentowane, jeśli uzna taką potrzebę.

Na dzień egzaminu obowiązujący jest zakres wiedzy aktualnej, odpowiadającej zagadnieniom wyspecyfikowanym dla danego egzaminu w obowiązującej uchwale Krajowej Rady Biegłych Rewidentów. Przygotowując się do egzaminów, publikowane zadania należy więc wykorzystywać odpowiednio, pamiętając jednocześnie o tym, że nie wyczerpują one bogatej literatury przedmiotu.

BLOK TEMATYCZNY I

Pytania testowe

1. Jednostka sporządzająca sprawozdanie finansowe zgodnie z MSR:
 - a) może przedstawić sekcję dotyczącą zysków lub strat w odrębnym sprawozdaniu z zysków lub strat, przy czym w przypadku skorzystania z takiej możliwości, odrębne sprawozdanie z zysków lub strat przedstawiane jest bezpośrednio po sprawozdaniu z całkowitych dochodów,
 - b) **może przedstawiać jedno sprawozdanie z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów, prezentując zyski lub straty i inne całkowite dochody w dwóch odrębnych sekcjach, przy czym sekcje te przedstawiane są razem, zaś sekcja dotycząca zysków lub strat przedstawiana jest jako pierwsza, a bezpośrednio po niej przedstawiana jest sekcja dotycząca innych całkowitych dochodów,**
 - c) stosuje wymogi wynikające z MSR dotyczące ogłaszania sprawozdań finansowych.
2. Działalność zaniechana prezentowana w sprawozdaniach finansowych jednostek stosujących MSR to element jednostki gospodarczej stanowiący odrębną, ważną dziedzinę działalności lub geograficzny obszar działalności, który:
 - a) prawdopodobnie zostanie przeznaczony do sprzedaży w ciągu kolejnych 12 miesięcy,
 - b) został przeznaczony do likwidacji lub do sprzedaży,
 - c) **został zlikwidowany lub jest zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży.**
3. Sprawozdanie finansowe funduszu inwestycyjnego otwartego:
 - a) zawiera sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzonych jedynie metodą bezpośrednią,
 - b) podpisuje zarząd, rada nadzorcza i osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych,
 - c) **obejmuje dodatkowo zestawienie lokat.**
4. Sprawozdanie z działalności:
 - a) jest elementem rocznego sprawozdania finansowego,
 - b) **funduszy inwestycyjnych zamkniętych powinno obejmować wskazanie czynników ryzyka oraz opis zagrożeń,**
 - c) nie musi być przygotowywane przez jednostki, które sporządzają sprawozdanie finansowe zgodnie z MSR.
5. Rachunek przepływów pieniężnych:
 - a) jest sporządzany przez wszystkie podmioty, które mają obowiązek badania swoich sprawozdań finansowych,
 - b) **może być niesporządzany przez jednostkę małą,**
 - c) w zakładach ubezpieczeń sporządzany jest jedynie metodą pośrednią.
6. Zgodnie z ustawą o rachunkowości skutki przeszacowania nieruchomości zaliczonej do inwestycji powodujące wzrost jej wartości do poziomu ceny rynkowej prezentowane są w sprawozdaniu finansowym jako:
 - a) kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny,
 - b) **pozostałe przychody operacyjne,**
 - c) przychody finansowe.
7. Sprawozdania finansowe:
 - a) banków muszą być sporządzone zgodnie z MSR,
 - b) **jednostek wpisanych do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego sporządza się w strukturze logicznej oraz formacie udostępnianym w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych,**
 - c) muszą być sporządzane w postaci papierowej.

8. Zgodnie z ustawą o rachunkowości jednostka zobowiązana do raportowania rozszerzonych informacji niefinansowych może przedstawić je:
- w informacji dodatkowej jako oświadczenie na temat informacji niefinansowych,
 - w odrębnym sprawozdaniu na temat informacji niefinansowych,**
 - wyłącznie w sprawozdaniu z działalności.
9. Według ustawy o rachunkowości wydatki na niefinansowe aktywa trwale prezentuje się w rachunku przepływów pieniężnych sporządzonego metodą bezpośrednią:
- w przepływach środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej w kwocie faktycznie zapłaconej dostawcy w okresie sprawozdawczym,
 - w przepływach środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej w kwocie należnej dostawcy na koniec okresu sprawozdawczego,
 - w przepływach środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej w kwocie zapłaconej dostawcy w okresie sprawozdawczym, bez VAT podlegającemu odliczeniu.**
10. Zarząd jednostki zapewnia sporządzenie rocznego sprawozdania finansowego w terminie:
- 3 miesiące od dnia bilansowego w przypadku emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych,**
 - co do zasady 3 miesiące od dnia bilansowego, przy czym w przypadku emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych termin skrócono do 2 miesięcy,
 - 4 miesiące w przypadku jednostek mikro w rozumieniu ustawy o rachunkowości.

Zadania sytuacyjne

Zadanie sytuacyjne 1

Założenia:

Spółka ZELO jest jednostką dominującą grupy kapitałowej notowaną na GPW w Warszawie. Zarówno jednostkowe jak i skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzane są według MSR. Na początku lutego 20X8 Zarząd finalizuje prace nad jednostkowym sprawozdaniem finansowym za rok zakończony 31 grudnia 20X7. Dyrektor Finansowy rozważa prawidłowość propozycji przedstawionych przez Głównego Księgowego w ramach ujęcia poniższych kwestii:

Sytuacja A

ZELO zaciągnął w banku ABC kredyt, który zgodnie z umową ma być spłacony w całości 31 grudnia 20X9. Na miesiąc przed dniem sprawozdawczym jeden z kowenantów kredytowych został złamany dając bankowi prawo postawienia kredytu w stan natychmiastowej wymagalności. Pod koniec grudnia 20X7 Zarząd ZELO podjął działania mające na celu uzyskanie od banku zapewnienia, że nie skorzysta z prawa wypowiedzenia kredytu. Po trwających 2 tygodnie negocjacjach, 10 stycznia 20X8 ZELO uzyskała od banku pisemne zapewnienie, że kredyt nie będzie postawiony w stan wymagalności oraz podtrzymujące 31 grudnia 20X9 jako datę płatności. W nawiązaniu do powyższego Główny Księgowy proponuje zaklasyfikować kredyt jako zobowiązanie długoterminowe w sprawozdaniu finansowym za rok zakończony 31 grudnia 20X7.

Sytuacja B

W grudniu 20X7 Zarząd ZELO postanowił sprzedać jeden z dwóch posiadanych zakładów produkcji wózków widłowych. Do końca roku rozesłano do potencjalnych zainteresowanych zapytania ofertowe proponując cenę na poziomie nieco niższym od rynkowego, aby szybko domknąć transakcję. Zarząd spodziewa się, że przedwstępna umowa sprzedaży zdoła podpisać w ciągu 3 miesięcy. Ze względu na konieczność realizacji podpisanych z klientami zamówień w zakresie wózków widłowych przekazanie zakładu nabywcy nastąpi nie wcześniej niż w lipcu 20X8. Wtedy też, zdaniem Zarządu, podpisana zostanie ostateczna umowa finalizująca sprzedaż zakładu. Główny Księgowy proponuje, aby ująć aktywa zakładu jako aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży oraz zaprezentować je jako jedną z pozycji w ramach aktywów krótkoterminowych.

Sytuacja C

W czerwcu 20X7, celem sfinansowania budowy nowego zakładu, ZELO podpisała z bankiem XYZ umowę kredytu inwestycyjnego. Kredyt ma zostać spłacony w ciągu 5 lat. Budowa finansowana jest wyłącznie z w/w kredytu inwestycyjnego, rozpoczęła się w momencie jego uruchomienia oraz będzie trwać 30 miesięcy. W 20X7 ZELO zapłaciło 25 mln zł odsetek od w/w kredytu. Główny Księgowy proponuje, aby w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych zaklasyfikować zapłacone odsetki jako przepływy finansowe.

Sytuacja D

Od listopada 20X7, w ramach prowadzonej działalności w branży hotelowej, ZELO zaoferowała klientom uczestnictwo w programie lojalnościowym. Klientom uczestniczącym w programie przyznawane są punkty lojalnościowe, które mogą być wymienione na „darmowe” usługi hotelowe w przyszłości. Celem zachowania współmierności Główny Księgowy proponuje, aby równolegle do rozpoznanej sprzedaży tworzyć w ciężar kosztów rezerwę na niewykorzystane punkty lojalnościowe.

Sytuacja E

W roku 20X7 ZELO wybudowała farmę wiatrową składającą się z 10 turbin wiatrowych. Kluczowym elementem każdej turbiny jest generator AC36/15. Ekonomiczny okres użytkowania każdej z turbin, a jednocześnie generatorów w ich ramach funkcjonujących, wynosi 15 lat. Ze względu na strategiczny charakter działalności w zakresie wytwarzania energii, pod koniec 20X7 ZELO nabyła dodatkowo jeden generator AC36/15 traktując go jako strategiczną część zamienną. Zakupiony generator może służyć jako zamienny dla każdej z posiadanych turbin i zostać w niej zamontowany, w przypadku nieoczekiwanej awarii. Główny Księgowy proponuje, aby generator AC36/15 (podobnie jak inne części zamienne przyjęte na magazyn) ujęty był jako zapasy i wyceniany w cenie nabycia.

Dyspozycje:

Korzystając z tabeli poniżej, w każdej z opisanych sytuacji:

- a) poprzez podkreślenie odpowiedniego wyrazu TAK lub NIE, określ, czy w sytuacjach A - E propozycje Głównego Księgowego są prawidłowe, oraz
- b) w przypadku nieprawidłowości dokonaj analizy faktów oraz zaproponuj prawidłowe ujęcie danego zagadnienia.

Rozwiązanie:

Sytuacja	Czy propozycja Gł. Księgowego jest prawidłowa?	Dokonaj analizy faktów oraz zaproponuj prawidłowe ujęcie (w przypadku, gdy uznasz propozycję Gł. Księgowego za nieprawidłową)
A. Kredyt	TAK - <u>NIE</u>	Zobowiązanie prezentowane jest jako długoterminowe wtedy i tylko wtedy, gdy jednostka na dzień sprawozdawczy posiada tytuł do odroczenia płatności o 12 miesięcy lub więcej. Otrzymanie 10 stycznia 20X8 od banku pisemnego zapewnienia, że kredyt nie będzie postawiony w stan wymagalności oraz podtrzymującego 31 grudnia 20X9 jako datę płatności nie zmienia faktu, że na dzień sprawozdawczy ZELO takiego tytułu nie posiadała. Kredyt zaciągnięty w banku ABC powinien być ujęty w ramach zobowiązań krótkoterminowych.
B. Sprzedaż zakładu	TAK - <u>NIE</u>	Jednym z warunków MSSF 5, aby aktywa zaklasyfikować jako aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży (a co za tym idzie zaprezentować je zgodnie z sugestią Głównego Księgowego) jest ich dostępność do natychmiastowej sprzedaży w bieżącym stanie, z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży danego typu aktywów. W opisanej sytuacji, gdy ZELO musi jeszcze przez pół roku użytkować aktywa zakładu celem realizacji zamówień, nie są one dostępne do natychmiastowej sprzedaży. W konsekwencji nie podlegają MSSF 5 i powinny być prezentowane jako część rzeczowych aktywów trwałych.
C. Prezentacja odsetek	TAK - <u>NIE</u>	Zgodnie z MSR 23 koszty finansowania zewnętrznego podlegają w opisanej sytuacji kapitalizacji (aktywowaniu). Jednocześnie, konsekwentnie, zapłacone odsetki są w takim przypadku klasyfikowane jako przepływy inwestycyjne (a nie jak proponował Główny Księgowy, finansowe).
D. Ujęcie punktów lojalnościowych	TAK - <u>NIE</u>	Wartość przychodów odpowiadająca odpowiednio wyliczonej wartości godziwej punktów lojalnościowych ujmowana jest jako zobowiązania oraz drugostronnie pomniejsza przychody. Zobowiązania z tytułu punktów lojalnościowych podlegają przeksięgowaniu w przychody w okresie, w którym punkty zostają wykorzystane przez klientów. Jednocześnie, na każdy dzień sprawozdawczy ZELO powinna rewidować szacunki związane z niewykorzystanymi punktami lojalnościowymi.
E. Strategiczne części zamienne	TAK - <u>NIE</u>	Strategiczne części zamienne, w szczególności opisany w założeniach generator AC36/15, nie spełniają definicji zapasów. Zadaniem opisanego w założeniach zadania generatora jest zabezpieczenie produkcji energii elektrycznej poprzez ekonomiczny okres użytkowania turbin wiatrowych. Konsekwencją powyższej funkcji jest jego prezentacja w ramach rzeczowych aktywów trwałych oraz amortyzacja poprzez ekonomiczny okres użyteczności (z ewentualnym uwzględnieniem wartości rezydualnej).

Zadanie sytuacyjne 2

Założenia:

Zakład Ubezpieczeń i Reasekuracji Moje Auto SA prowadzący działalność w dziale II wykazał na koniec roku obrotowego 20XX kwoty przychodów i kosztów podane w tabeli zamieszczonej w *Rozwiązaniu*, wynikające z prowadzonych ksiąg rachunkowych i posiadanej dokumentacji księgowej. Moje Auto SA nie stosuje MSR.

Dyspozycje:

1. Wskazać, w którym rachunku wyników (technicznym rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych- **RT** czy ogólnym rachunku zysków i strat - **RO**) oraz w której pozycji tych rachunków powinny zostać zaprezentowane poszczególne kwoty przychodów i kosztów. W przypadku jeśli wskazane kwoty nie powinny być uwzględnione w wyniku finansowym należy wpisać **n/d** - nie dotyczy. Rozwiązanie proszę umieścić w tabeli zamieszczonej w *Rozwiązaniu* w wykropkowanych miejscach (odpowiednio w kolumnie 4 i 5).
2. Ustalić kwotę jaka powinna być wykazana w technicznym rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych Moje Auto SA sporządzonym na dzień 31 grudnia 20XX r. w poz. IV.2. *Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym*, wiedząc, że:
 - od początku działalności zakładu wszystkie umowy z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich objęte są umową reasekuracji proporcjonalnej 10%; zakład nie stosuje retrocesji;
 - stan rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto na BO wynosił 1.800.000 zł (w tym z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich 1.300.000 zł), zaś na BZ wynosił 2.500.000 zł (w tym z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich 2.000.000 zł).
3. W oparciu o dane o przychodach i kosztach zawarte w tabeli *Rozwiązania*, ustalić kwotę jaka powinna być wykazana w technicznym rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych Moje Auto SA sporządzonym na dzień 31 grudnia 20XX r. w poz.VII. *Koszty działalności ubezpieczeniowej*.

Rozwiązanie:

Ad. 1.

Lp.	Rodzaj przychodów lub kosztów	Kwota (w tys. zł)	Prezentacja w RT/RO lub n/d	Nr pozycji rachunku wyników
1.	2.	3.	4.	5.
1.	Składka przypisana brutto z tytułu reasekuracji czynnej	9.600	RT	I.1.
2.	Składka przypisana brutto z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	345.000	RT	I.1.
3.	Odszkodowania wypłacone cedentom	4.000	RT	IV.1.1.
4.	Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	136.000	RT	IV.1.1.
5.	Koszty wynagrodzeń pracowników, w tym:	20.200		
5.a.	a) Działu Likwidacji Szkód	2.500	RT	IV.1.1.
5.b.	b) Działu Akwizycji	3.500	RT	VII.1.
5.c.	c) Działu Inwestycji	4.000	RO	V.2.
5.d.	d) pozostałych pracowników	10.200	RT	VII.2.
6.	Koszty prowizji agencyjnych	25.000	RT	VII.1.
7.	Dodatnie różnice kursowe z tytułu środków pieniężnych na walutowym rachunku bieżącym	400	RO	VIII.
8.	Prowizje reasekuracyjne z tytułu reasekuracji czynnej	1.700	RT	VII.1.
9.	Prowizje reasekuracyjne z tytułu reasekuracji biernej	3.500	RT	VII.3.
10.	Udział w zysku reasekuratora	600	RT	VII.3.
11.	Odpisy aktualizujące wartość należności z reasekuratorem zagranicznym	2.500	RT	VIII.
12.	Wpłaty członkowskie na rzecz Polskiej Izby Ubezpieczeń	200	RT	VIII.
13.	Otrzymane regresy	800	RT	IV.1.1.
14.	Koszty ekspertyzy oceny ryzyka ubezpieczeniowego kopalni	100	RT	VII.1.

Sprawozdania finansowe i ich analiza

15.	Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu sprzedaży komputerów	50	RO	IX.
16.	Dodatnie różnice z tytułu aktualizacji wyceny lokat zaliczonych do kategorii udziały w jednostkach podporządkowanych	500	n/d (kapitał z aktualizacji wyceny)	n/d (kapitał z aktualizacji wyceny)

Ad. 2.

Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym =
[2.500.000 zł (rezerwa brutto na BZ) - 1.800.000 zł (rezerwa brutto na BO)] – [(10% (udział reasekuratora w rezerwie z ubezpieczeń bezpośrednich odpowiadający poziomowi reasekuracji) x 2.000.000 zł (rezerwa brutto na BZ dla ubezpieczeń bezpośrednich) - 10% (udział reasekuratora odpowiadający poziomowi reasekuracji) x 1.300.000 zł (rezerwa brutto na BO dla ubezpieczeń bezpośrednich)] = 700.000 zł – 70.000 zł = **630.000 zł**

Ad. 3.

VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej = koszty akwizycji (3.500.000 zł (poz. 5b z tabeli) + 25.000.000 zł (poz. 6 z tabeli) + 1.700.000 zł (poz. 8 z tabeli) + 100.000 zł (poz. 14 z tabeli)) + koszty administracyjne (10.200.000 zł (poz. 5d z tabeli)) – prowizje reasekuracyjne i udział w zysku reasekuratora (3.500.000 zł (poz. 9 z tabeli) + 600.000 zł (poz. 10 z tabeli)) = 30.300.000 zł + 10.200.000 zł – 4.100.000 zł = **36.400.000 zł**

Blok tematyczny II

Pytania testowe

- Zyski i straty wynikające z „odgórnych” transakcji zawartych pomiędzy jednostką dominującą sporządzającą skonsolidowane sprawozdanie finansowe a jej jednostką stowarzyszoną:
 - ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym proporcjonalnie do posiadanych przez grupę kapitałową udziałów w tej jednostce,
 - ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jedynie w stopniu odzwierciedlającym udziały niepowiązanych inwestorów w jednostce stowarzyszonej,**
 - nie podlegają korekcie w ramach procedur konsolidacyjnych.
- Spółka dominująca D, sporządzająca skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodnie z ustawą o rachunkowości, posiada dwie spółki zależne: X i Y. W spółce X posiada bezpośrednio 80% udziałów. Spółka D w spółce Y nie posiada bezpośredniego udziału, natomiast kontrolę sprawuje poprzez spółkę X, która posiada w spółce Y 70% udziałów. Jaka część aktywów netto spółki Y zostanie zaprezentowana w sprawozdaniu skonsolidowanym jako kapitały grupy kapitałowej Spółki D?
 - 80%,
 - 70%,
 - 56%.**
- Prawo weta udziałowca mniejszościowego, które uniemożliwiło udziałowcowi posiadającemu większość praw głosu kontrolowanie jednostki podporządkowanej, wygasło. W związku z tym udziałowiec większościowy:
 - obejmuje kontrolę nad jednostką podporządkowaną i ujmuje w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym swojej grupy kapitałowej,**
 - nie obejmuje kontroli nad jednostką podporządkowaną z uwagi na brak przekazanej zapłaty,
 - warunkowo obejmuje kontrolę nad jednostką podporządkowaną i do czasu przekazania zapłaty nie ujmuje w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym swojej grupy kapitałowej.
- Wspólnikami spółki WELUR SA są trzy podmioty: jednostka A posiadająca 50% praw głosu na zgromadzeniu wspólników, jednostka B posiadająca 34% praw głosu oraz jednostka C posiadająca 16% praw głosu. Z treści umowy spółki WELUR SA wynika, że do skuteczności podejmowania uchwał niezbędne jest co najmniej 80% praw głosu. Na gruncie MSR:
 - kontrolę nad jednostką WELUR SA sprawuje jednostka A z uwagi na to, że jej prawa głosu są niezbędne do podejmowania skutecznych uchwał,
 - nie wystąpią żadne powiązania skutkujące powstaniem relacji podporządkowania spółki WELUR SA,
 - kontrolę nad przedsięwzięciem sprawują wspólnie jednostki A i B.**
- W przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami (inaczej: stopniowego przejścia), zgodnie z MSSF 3, wyliczając wartość firmy na dzień przejścia, wartość dotychczas posiadanych udziałów wycenia się:
 - w historycznej cenie nabycia,
 - w wartości godziwej,**
 - w historycznej cenie nabycia lub wartości godziwej.
- Emitent papierów wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu dokonał na dzień przejścia przeszacowania do wartości godziwych własnych aktywów stanowiących przekazaną zapłatę. Powstałą różnicę pomiędzy wartością bilansową a wartością godziwą aktywów powinien odnieść w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym:
 - w całości do kapitałów własnych przypadających akcjonariuszom większościowym,
 - do kapitałów własnych przypadającym akcjonariuszom większościowym oraz udziałom niekontrolującym, proporcjonalnie do posiadanych udziałów,
 - do rachunku zysków i strat.**

7. Jednostka inwestycyjna Y posiada jednostkę zależną X prowadzącą działalność w zakresie autobusowych przewozów międzynarodowych. W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, zgodnie z MSR, jednostka inwestycyjna Y dokonuje:
- konsolidacji jednostki zależnej X,
 - wyceny inwestycji w jednostce zależnej X zgodnie z metodą praw własności,
 - wyceny inwestycji w jednostce zależnej X według wartości godziwej przez wynik finansowy.**
8. Wg ustawy o rachunkowości konsolidacją nie obejmuje się jednostki zależnej, m.in. jeżeli:
- udziały tej jednostki zostały nabyte, zakupione lub pozyskane w innej formie, z wyłącznym ich przeznaczeniem do późniejszej odprzedaży, w terminie dwóch lat od dnia ich nabycia, zakupu lub pozyskania w innej formie,
 - udziały tej jednostki zostały nabyte, zakupione lub pozyskane w innej formie, z wyłącznym ich przeznaczeniem do późniejszej odprzedaży, w terminie jednego roku od dnia ich nabycia, zakupu lub pozyskania w innej formie,**
 - udziały tej jednostki zostały nabyte, zakupione lub pozyskane w innej formie, z wyłącznym ich przeznaczeniem do utrzymywania, w terminie dłuższym niż rok od dnia ich nabycia, zakupu lub pozyskania w innej formie.
9. W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym wg MSR, wspólnik wspólnego ustalenia umownego mającego formę wspólnego przedsięwzięcia ujmuje swój udział we wspólnym przedsięwzięciu:
- jako inwestycję i rozlicza tę inwestycję przy użyciu metody praw własności,**
 - metodą konsolidacji proporcjonalnej,
 - jako udział w poszczególnych wspólnych aktywach, zobowiązaniach, przychodach oraz kosztach.
10. Inwestor dokonał inwestycji polegającej na udzieleniu jednostce pożyczki. Zgodnie z warunkami zawartej umowy pożyczki, pożyczkodawca ma prawo do ograniczania takiej działalności pożyczkobiorcy, która mogłaby doprowadzić do wzrostu ryzyka kredytowego z tytułu udzielonej pożyczki ze szkodą dla pożyczkodawcy. Na gruncie MSR:
- inwestor posiada władzę nad jednostką, w której dokonał inwestycji, gdyż dysponuje aktualnymi prawami dającymi mu możliwość kierowania istotnymi działaniami jednostki,
 - inwestor nie ma władzy nad jednostką, w której dokonał inwestycji, z uwagi na to, że posiadane przez niego prawa są prawami o charakterze ochronnym,**
 - inwestor nie ma władzy nad jednostką, w której dokonał inwestycji, z uwagi na to, że posiadane przez niego prawa nie są prawami znaczącymi.

Zadania sytuacyjne

Zadanie sytuacyjne 1

Zadanie sytuacyjne nr 1 składa się z powiązanych ze sobą 4 zagadnień.

Założenia:

Spółka Shinkansen jest jednostką dominującą grupy kapitałowej sporządzającej skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSR. Shinkansen posiada szereg jednostek zależnych oraz stowarzyszonych. Działalność grupy prowadzona jest w wielu branżach a jej struktura ulega częstym zmianom. Dzień sprawozdawczy przypada na 31 grudnia każdego roku.

NOZOMI

1 stycznia 20X7 r. Shinkansen nabyła 25% kapitału akcyjnego Nozomi S.A. płacąc 35 mln zł oraz uzyskując znaczący wpływ na jej działalność. Na dzień nabycia wartość godziwa aktywów netto Nozomi wynosiła 100 mln zł. W roku 20X7 Nozomi:

- osiągnęła zysk netto w kwocie 20 mln zł,
- dokonała przeszacowania wartości środków trwałych uzyskując z tego tytułu inne całkowite dochody w kwocie 12 mln zł,
- wypłaciła dywidendę z zysku wygenerowanego po dniu uzyskania znaczącego wpływu w kwocie 8 mln zł.

Na dzień 31 grudnia 20X7 roku, na skutek przeprowadzonych testów, Shinkansen odpisała 4 mln zł jako utratę wartości firmy powstałej przy nabyciu Nozomi.

Dyspozycja:

Oblicz kwotę, w jakiej wyceniona zostanie inwestycja w Nozomi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Shinkansen na 31 grudnia 20X7 r. W rozwiązaniu należy pominąć wpływ ewentualnego podatku odroczonego.

Rozwiązanie:

	mln zł
Cena nabycia	35
+ udział w zysku jednostki stowarzyszonej (25% x 20)	5
+ udział w innych całkowitych dochodach (25% x 12)	3
- dywidenda (25% x 8)	- 2
- utrata wartości firmy	- 4
= inwestycja w podmiocie stowarzyszonym	37

KODAMA

6 listopada 20X2 r. Shinkansen nabyła 15% kapitału udziałowego w Kodama Sp. z o.o., płacąc 5 mln zł i wyceniając inwestycję w cenie nabycia. 3 lutego 20X7 r. kosztem 55 mln zł Shinkansen dokupiła kolejne 45% kapitału udziałowego uzyskując w ten sposób kontrolę nad Kodama.

Na dzień objęcia kontroli wartości godziwe kształtowały się następująco:

- posiadany do tej pory pakiet udziałów – 15 mln zł,
- udziały niekontrolujące – 40 mln zł,
- identyfikowalne aktywa netto Kodama – 90 mln zł.

Shinkansen zastosował wycenę udziałów niekontrolujących w wartości proporcjonalnej do wartości godziwej nabywanych aktywów netto.

Dyspozycja:

Oblicz wartość firmy wykazaną w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Shinkansen na dzień 3 lutego 20X7 r.

Rozwiązanie:

	mln zł
Dotychczasowy pakiet	15
+ zakupione 3 lutego 20X7 r.	55
+ udziały niekontrolujące (40% x 90)	36
- identyfikowalne aktywa netto	- 90
= wartość firmy	16

SAKURA

Shinkansen posiada 100% kapitału akcyjnego jednostki zależnej Sakura. Sakura często sprzedaje towary firmie Shinkansen uzyskując marżę na poziomie 25%. Inwentaryzacja przeprowadzona w magazynach Shinkansen wykazała towary pochodzące z zakupów od spółki Sakura o wartościach określonych poniżej:

- na 31 grudnia 20X6 r. – 300 tys. zł
- na 31 grudnia 20X7 r. – 500 tys. zł

Dyspozycja:

Oblicz korektę konsolidacyjną dotyczącą eliminacji niezrealizowanego zysku w odniesieniu do zysku netto roku 20X7. Przyjmij, że stawka podatku dochodowego wynosi 20%. Pomiń kwestie związane z podatkiem od towarów i usług (VAT).

Rozwiązanie:

	tys. zł
- Niezrealizowany zysk na 31 grudnia 20X7 r. (25% x 500)	-125
+ niezrealizowany zysk na 31 grudnia 20X6 r. (25% x 300)	75
= wpływ niezrealizowanego zysku w odniesieniu do zysku przed opodatkowaniem	-50
+ podatek odroczony dotyczący korekty konsolidacyjnej (20%)	10
= wpływ niezrealizowanego zysku w odniesieniu do zysku netto	-40

MIZUHO

27 października 20X7 r. Shinkansen dokonała zbycia połowy posiadanego od kilku lat 60% udziału w kapitale akcyjnym jednej ze swoich jednostek zależnych, Spółki Mizuho S.A. Sprzedając w/w pakiet akcji Shinkansen uzyskała cenę 45 mln zł i utraciła dotychczasową kontrolę nad Mizuho. Na dzień zbycia dostępne są następujące informacje:

- wartość księgowa aktywów netto Mizuho – 100 mln zł,
- wartość firmy rozpoznanej przez Shinkansen na nabyciu Mizuho w sprawozdaniu skonsolidowanym – 14 mln zł. Dotychczasowe testy dotyczące utraty wartości nie wykazały konieczności dokonania jakichkolwiek odpisów z tego tytułu,
- wartość godziwa zachowanego przez Shinkansen 30% udziału w kapitale akcyjnym Mizuho – 35 mln zł.

Udziały niekontrolujące w Mizuho wycenione zostały w wartości proporcjonalnej do wartości godziwej aktywów netto.

Dyspozycja:

Oblicz kwotę zysku ze sprzedaży pakietu akcji Mizuho rozpoznaną w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym grupy Shinkansen. W rozwiązaniu należy pominąć wpływ ewentualnego podatku odroczonego.

Rozwiązanie:

	mln zł
Cena uzyskana za sprzedany pakiet	45
+ wartość godziwa pozostałej inwestycji	35
+ udziały niekontrolujące (wartość bilansowa) (100*40%)	40
- aktywa netto (wartość bilansowa)	-100
- wartość firmy	-14

= zysk na zbyciu	6
------------------	---

Blok tematyczny III

Pytania testowe

1. Przedsiębiorstwo prowadzi działalność produkcyjną. W ciągu całego roku utrzymywała się dodatnia stopa inflacji. W efekcie należy się spodziewać, że nominalna wartość przychodów brutto ze sprzedaży z uwagi na inflację:
 - a) **wzrosła szybciej niż nominalna wartość kosztów zużycia materiałów i surowców,**
 - b) wzrosła wolniej niż nominalna wartość kosztów zużycia materiałów i surowców,
 - c) wzrosła w tym samym tempie, co nominalna wartość kosztów zużycia materiałów i surowców.
2. Wskaźnika Cena/Zysk nie można zastosować przy ocenie opłacalności inwestycyjnej:
 - a) banku będącego spółką akcyjną notowaną na GPW,
 - b) producenta samochodów, którego akcje są notowane w alternatywnym systemie obrotu,
 - c) **spółdzielni mieszkaniowej.**
3. Emitent papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu giełdowego przekazuje raport kwartalny za pierwszy kwartał roku obrotowego:
 - a) w 30-stym dniu od zakończenia kwartału roku obrotowego, którego dotyczy,
 - b) **w dniu określonym w raporcie bieżącym, nie później niż 60 dni od zakończenia kwartału roku obrotowego, którego dotyczy,**
 - c) w dniu określonym w raporcie bieżącym, nie później niż 30 dni od zakończenia kwartału roku obrotowego, którego dotyczy.
4. Raport półroczny emitenta papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu giełdowego na rynku równoległym, o ile nie korzysta on z wyłączeń ze względu na specyfikę działalności, przekazuje się:
 - a) **tylko za I półrocze roku obrotowego,**
 - b) za I i II półrocze roku obrotowego,
 - c) tylko za II półrocze roku obrotowego.
5. Przedsiębiorstwo powinno korzystać z kapitału obcego dla zwiększenia rentowności kapitału własnego, gdy efekt dźwigni finansowej jest:
 - a) **dodatni,**
 - b) ujemny,
 - c) równy zero.

Zadania sytuacyjne

Zadanie sytuacyjne 1

Założenia:

Spółka PEDRO S.A. (dalej: Spółka) działa w sektorze nowoczesnych technologii, który jest przedmiotem zainteresowania wielu analityków i inwestorów. Przeciętna wielkość wskaźnika Cena/Zysk (ang. *Price-to-Earnings - P/E*) dla podobnych spółek z tego sektora kształtuje się na poziomie 16.

Wybrane dane finansowe Spółki przedstawiono w tabeli (dane w PLN, chyba że zaznaczono inaczej):

	dane w tys.
Aktywa trwałe na 31.12.20X1	67 951
Aktywa obrotowe na 31.12.20X1	98 969
Zapasy na 31.12.20X1	48 480
Gotówka i jej ekwiwalenty na 31.12.20X1	15 063
Zobowiązania krótkoterminowe na 31.12.20X1	70 315
Przychody ze sprzedaży w 20X1	185 608
Amortyzacja za 20X1	8 796
Zysk operacyjny za 20X1	17 574
Zysk netto za 20X1	12 132
Odsetki zapłacone w 20X1	1 648
Średnia wartość aktywów w 20X1	155 829
Średnia wartość należności w 20X1	23 201
Średnia wartość kapitałów własnych w 20X1	93 310
Średnia ważona liczba akcji w 20X1 (w szt.)	8 088

Cena akcji Spółki na 31.12.20X1 wynosiła 18,00 PLN. Spółka prowadzi wyłącznie sprzedaż eksportową ze stawką VAT 0%.

Dla segmentu, w którym działa Spółka, przygotowano model oceny zagrożenia upadłością, który okazał się wysoce skuteczny. Model ma postać:

$$Y = 2,5 * X_1 + 1,4 * X_2 - 1,1 * X_3 + 1,9 * X_4$$

Gdzie:

X_1 – wskaźnik bieżącej płynności obliczony wg stanu na koniec roku obrotowego,

X_2 – wskaźnik rentowności kapitałów własnych (w %), przy czym dla potrzeb modelu

$$ROE = 5\% \rightarrow X_2 = 5$$

(przy obliczaniu wskaźnika nie należy odejmować wyniku bieżącego roku obrotowego)

X_3 – cykl konwersji należności (w dniach, przy założeniu 360 dni w roku),

X_4 – wskaźnik pokrycia odsetek nadwyżką operacyjną (EBITDA).

Interpretacja zmiennej Y jest następująca:

Wielkość zmiennej Y	Interpretacja
Poniżej (-1)	spółkę uznaje się za zagrożoną bankrutem w kolejnym roku
Od (-1) do 1 włącznie	model nie pozwala jednoznacznie rozstrzygnąć czy występuje zagrożenie bankrutem w kolejnym roku
Powyżej 1	spółkę uznaje się za niezagrażoną bankrutem w kolejnym roku

Dyspozycje:

Na podstawie informacji i danych zawartych w *Założeniach* należy:

- W załączonej w *Rozwiązaniu* tabeli w kolumnie (3) podać wielkości poszczególnych wskaźników będących elementami modelu obliczonych dla Spółki. Wskaźniki należy zaokrąglić do jednego miejsca po przecinku. Obliczenia wskaźników należy umieścić pod tabelą.
- Obliczyć wielkość zmiennej (Y) i ocenić czy według modelu Spółka jest w kolejnym roku zagrożona bankrutem czy nie. W celu obliczeń należy wykorzystać kolumnę (5) w tabeli zamieszczonej w *Rozwiązaniu*.

Sprawozdania finansowe i ich analiza

- c) Obliczyć wielkość wskaźnika Cena/Zysk (P/E) dla Spółki na koniec 20X1 i odnosząc się do średniej sektorowej ocenić, czy akcje Spółki na koniec roku 20X1 były przewartościowane, niedowartościowane czy prawidłowo wycenione przez rynek.

Rozwiązanie:

X	Wskaźnik	Wielkość wskaźnika	Współczynnik w modelu	Obliczenia pomocnicze do Dyspozycji 2
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
X ₁	Wskaźnik płynności bieżącej na koniec roku	1,4	2,5	1,4 * 2,5 = 3,5
X ₂	Wskaźnik rentowności kapitału własnego w % (np. ROE = 5% → X ₂ = 5)	13,0	1,4	13,0 * 1,4 = 18,2
X ₃	Cykl konwersji należności w dniach (360 dni w okresie)	45,0	(- 1,1)	45,0 * (-1,1) = -49,5
X ₄	Wskaźnik pokrycia odsetek nadwyżką operacyjną (EBITDA)	16,0	1,9	16,0 * 1,9 = 30,4
				Y = 2,6

X	Wskaźnik	Obliczenia
X ₁	Wskaźnik płynności bieżącej na koniec roku	$\frac{\text{Aktywabieżące (obrotowe)}}{\text{Zobowiązaniabieżące (krótkoterminowe)}} = \frac{98969}{70315} = 1,4$
X ₂	Wskaźnik rentowności kapitału własnego w % (np. ROE = 5% → X ₂ = 5)	$\frac{\text{Zysknetto}}{\text{Średnistankap. wł.}} \times 100\% = \frac{12132}{93310} \times 100\% = 13,0(\%)$
X ₃	Cykl konwersji należności w dniach (360 dni w okresie)	$\frac{\text{Średnistannależności}}{\text{Przychodyzesprzedaży}} \times 360 = \frac{23201}{185608} \times 360 = 45,0$
X ₄	Wskaźnik pokrycia odsetek nadwyżką operacyjną (EBITDA)	$\frac{\text{Zyskoperacyjny} + \text{Amortyz.}}{\text{Odsetki}} = \frac{17574 + 8796}{1648} = 16,0$

- d) Wielkość (Y) wynosi **2,6**, co oznacza, że **według modelu spółka nie jest zagrożona bankructwem w kolejnym roku.**
- e) Wielkość wskaźnika P/E na koniec 20X1 roku wynosiła **12**, co oznacza, że akcje spółki były przez rynek **niedowartościowane /wycenione zbyt nisko.**

Zysk na jedną akcję (EPS): $\frac{\text{Zysknetto}}{\text{Średnialiczbaakcji}} = \frac{12132}{8088} = 1,5$
Wskaźnik Cena/Zysk: $\frac{\text{Cenarynkowa}}{\text{EPS}} = \frac{18}{1,5} = 12 < 16$

Zadanie sytuacyjne 2

Założenia:

Giełdowe grupy kapitałowe Theta oraz Rho prowadzą działalność w odrębnych branżach. Zarówno Theta jak i Rho sporządzają skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodnie z MSR.

Dane w tabeli poniżej pochodzą z raportów analitycznych za rok 20X8 odnoszących się do obu grup kapitałowych:

	Theta	Rho
	mln zł	mln zł
Dane za rok 20X8		
EBIT (zysk operacyjny)	30	36
Odsetki	15	3
Zysk brutto	15	33
Zysk netto	12	26,4
Zysk netto przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	7	29,2
NOPAT (zysk operacyjny netto po opodatkowaniu)	24	28,8
Stany średnie za rok 20X8		
Kapitał własny	100	300
Zobowiązania długoterminowe (oprocentowane)	200	60
Zobowiązania krótkoterminowe (handlowe)	160	100
Dane dodatkowe		
Koszt kapitału własnego	9%	12%
Koszt kapitału dłużnego	7,50%	5,25%
Stawka podatku CIT	20%	20%

Dyspozycje:

Na podstawie informacji i danych zawartych w Założeniach należy:

1. Zdefiniować oraz obliczyć na podstawie danych roku 20X8 dla Theta oraz Rho, wskaźniki zwrotu na kapitale własnym (ROE) oraz zwrotu na kapitale zaangażowanym (ROCE); zinterpretować znaczenie wskaźników oraz wyjaśnić prawdopodobną przyczynę różnic pomiędzy Theta oraz Rho (o ile występują). W odniesieniu do kapitału własnego oraz zaangażowanego należy posłużyć się stanami średnimi podanymi w Założeniach.

2. Zdefiniować oraz obliczyć na podstawie danych roku 20X8 dla Theta oraz Rho ekonomiczną wartość dodaną (EVA); zinterpretować jej znaczenie oraz ocenić prawdopodobną przyczynę różnicy pomiędzy Theta oraz Rho. W obliczeniach należy wykorzystać informacje o stanach średnich kapitału własnego oraz zobowiązań podanych w Założeniach.

Rozwiązanie:

Ad. 1. Wskaźniki zwrotu na kapitale własnym oraz zaangażowanym (stałym)

Wzór wskaźnika zwrotu na kapitale własnym (ROE):

$$ROE = \frac{\text{zysk netto}}{\text{kapitał własny}}$$

Wzór wskaźnika zwrotu na kapitale zaangażowanym (ROCE):

$$ROCE = \frac{EBIT}{\text{kapitał zaangażowany}}$$

lub

$$ROCE = \frac{\text{zysk brutto} + \text{odsetki}}{\text{kapitał własny} + \text{zobowiązania długoterminowe}}$$

Oblicz wskaźniki dla Theta:

ROE:

$$ROE = \frac{12}{100} = 12\%$$

ROCE:

$$ROCE = \frac{30}{300} = 10\%$$

Oblicz wskaźniki dla Rho:

ROE:

$$ROE = \frac{26,4}{300} = 8,8\%$$

ROCE:

$$ROCE = \frac{36}{360} = 10\%$$

Interpretacja wskaźnika:

ROE:

Wskaźnik zwrotu na kapitale własnym oznacza stopę zwrotu z kapitału własnego mierzoną w kategorii zysku netto. Alternatywnie, informuje o kwocie zysku netto jakiej można oczekiwać ze złotówki zainwestowanego kapitału własnego. Jest to jeden z podstawowych wskaźników oceny efektywności wykorzystania kapitału własnego.

ROCE:

Wskaźnik zwrotu na kapitale zaangażowanym oznacza stopę zwrotu z kapitału zaangażowanego mierzoną w kategorii EBIT. Alternatywnie, informuje o kwocie EBIT jakiej można oczekiwać ze złotówki zainwestowanego kapitału zaangażowanego. Wskaźnik służy do oceny efektywności wykorzystania kapitału zaangażowanego.

Prawdopodobna przyczyna różnicy pomiędzy Theta i Rho

Obie firmy mają identyczne wskaźniki zwrotu na kapitale zaangażowanym.

Różnica w zakresie wskaźników zwrotu na kapitale własnym wynika z odmiennej struktury finansowania. Theta korzystając z efektu dźwigni finansowej oraz tarczy podatkowej generuje wyższy zwrot na kapitale własnym.

Ad 2. Ekonomiczna wartość dodana:

Wzór ekonomicznej wartości dodanej:

$$EVA = NOPAT - \text{kapitał zaangażowany} \times WACC$$

lub

EVA = zysk operacyjny po opodatkowaniu minus kapitał zaangażowany przemnożony przez średnioważony koszt kapitału

Obliczenie ekonomicznej wartości dodanej dla Theta:

$$WACC = \frac{100}{100+200} \times 9\% + \frac{200}{100+200} \times 7,5\% \times (1 - 20\%) = 7\%$$

$$EVA = 24 - 300 \times 7\% = 3 \text{ mln zł}$$

Obliczenie ekonomicznej wartości dodanej dla Rho:

$$WACC = \frac{300}{300 + 60} \times 12\% + \frac{60}{300 + 60} \times 5,25\% \times (1 - 20\%) = 10,7\%$$

$$EVA = 28,8 - 360 \times 10,7\% = -9,72 \text{ mln zł}$$

Interpretacja ekonomicznej wartości dodanej:

EVA określa wartość dodaną (utraconą) w ciągu danego okresu przez firmę. Informuje o kwocie zwrotu wypracowanego dla właścicieli po potrąceniu kosztu zaangażowanego kapitału. Zakładając efektywność rynku kapitałowego firmy generujące pozytywną ekonomiczną wartość dodaną powinny zwiększać swoją wartość rynkową.

Prawdopodobna przyczyna różnicy pomiędzy Theta i Rho

Pomimo, że z księgowego punktu widzenia obie grupy kapitałowe są rentowne, EVA w Theta jest dodatnia, w Rho ujemna. Wynika to przede wszystkim ze różnorodnych struktur kapitału zaangażowanego oraz kosztów kapitału własnego oraz długu.

Średnioważony koszt kapitału w Theta jest niższy. Theta posiłkuje się w znacznym stopniu kapitałem zewnętrznym (tańszym od własnego) oraz działa w warunkach niższego kosztu kapitału własnego (przykładowo branża może charakteryzować się niższym ryzykiem).

Alternatywnie:

Średnioważony koszt kapitału w Rho jest wyższy. Rho posiłkuje się w znacznym stopniu kapitałem własnym (droższym od zewnętrznego) oraz działa w warunkach wyższego kosztu kapitału własnego (przykładowo branża może charakteryzować się wyższym ryzykiem).

Zadanie sytuacyjne 3

Założenia:

Jednostka gospodarcza wykazywała następujące dane (w tys. zł) w badanych przez biegłego rewidenta sprawozdaniach finansowych:

Wyszczególnienie	20X0 rok	20X1 rok
Kapitał własny	2 000	3 000
Rezerwy długoterminowe	1 000	1 000
Zobowiązania długoterminowe	4 000	5 900
Zobowiązania ogółem	9 100	12 600
Suma bilansowa	14 000	18 000
Aktywa trwałe	4 000	5 000
Zysk brutto	300	500
Odsetki	100	200

Dyspozycje:

Należy obliczyć w badanych latach kształtowanie się następujących wskaźników:

1. pokrycia aktywów trwałych kapitałem własnym i rezerwami,
2. trwałości struktury finansowania,
3. zadłużenia,
4. pokrycia odsetek zyskiem.

Wyniki należy podać z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku i skomentować.

Rozwiązanie:

Ad. 1

Wskaźnik pokrycia aktywów trwałych kapitałem własnym i rezerwami w roku 20X0 = (Kapitał własny + Rezerwy długoterminowe) : Aktywa trwałe =
 $(2\ 000 + 1\ 000) : 4\ 000 = 0,75$

Wskaźnik pokrycia aktywów trwałych kapitałem własnym i rezerwami w roku 20X1 = (Kapitał własny + Rezerwy długoterminowe) : Aktywa trwałe =
 $(3\ 000 + 1\ 000) : 5\ 000 = 0,80$

Wskaźnik wykazuje **poprawę** sytuacji w zakresie adekwatności finansowania majątku kapitałem.

Ad. 2

Wskaźnik trwałości struktury finansowania w roku 20X0 = (Kapitał własny + Rezerwy długoterminowe + Zobowiązania długoterminowe) : Suma bilansowa =
 $(2\ 000 + 1\ 000 + 4\ 000) : 14\ 000 = 0,50$

Wskaźnik trwałości struktury finansowania w roku 20X1 = (Kapitał własny + Rezerwy długoterminowe + Zobowiązania długoterminowe) : Suma bilansowa =
 $(3\ 000 + 1\ 000 + 5\ 900) : 18\ 000 = 0,55$

Wskaźnik wykazuje **poprawę** stabilności finansowania, coraz więcej źródeł finansowania zaangażowanych jest w jednostce gospodarczej na dłużej.

Ad. 3

Wskaźnik zadłużenia w 20X0 roku = Zobowiązania ogółem : Suma bilansowa =
 $9\ 100 / 14\ 000 = 0,65$

Wskaźnik zadłużenia w 20X1 roku = Zobowiązania ogółem : Suma bilansowa =
 $12\ 600 / 18\ 000 = 0,70$

Wskaźnik wykazuje, że coraz większa część majątku jednostki finansowana jest zobowiązaniami (kapitałami obcymi), co oznacza, że działalności przedsiębiorstwa towarzyszy większe ryzyko finansowe.

Ad. 4

Wskaźnik pokrycia odsetek zyskiem w 20X0 roku = (Zysk brutto + Odsetki) : Odsetki =
 $(300 + 100) : 100 = 4,00$

Wskaźnik pokrycia odsetek zyskiem w 20X1 roku = (Zysk brutto + Odsetki) : Odsetki =
 $(500 + 200) : 200 = 3,50$

Wskaźnik wykazuje, że jednostka w coraz mniejszym stopniu jest w stanie sfinansować koszty odsetek z wypracowanego zysku, co ma istotne znaczenie przy ocenie zdolności i wiarygodności kredytowej

-KONIEC ZESTAWU-